

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

факультет цивільного захисту
кафедра управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності
(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

підготовки ступеня магістра

Рекомендовано кафедрою управління
та організації діяльності у сфері
цивільного захисту на 2023-2024
навчальний рік.

Протокол від «10» серпня 2023 року
№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної
діяльності»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності» дають змогу здобувачеві вищої освіти з'ясувати економічні відносини та специфіку дії економічних законів у сфері професійної діяльності.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що здобувачі мають змогу в подальшому проводити прогнози та оцінку наслідків від пожежних та техногенних ризиків, аналізувати і обґрунтовувати організаційно-технічні заходи щодо удосконалення пожежної та техногенної безпеки на об'єктах національного господарства та території.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Григоренко Наталія Володимирівна, доцент кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет №114. Робочий номер телефону: (057) 370-50-52
E-mail	grigorenkonv@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	організаційно-економічні механізми та інструменти управління діяльності органів та підрозділів ДСНС; оцінка ефективності заходів у сфері цивільної безпеки; цивільний захист
Професійні здібності	професійні знання, досягнення у сфері наукових інтересів, значний досвід викладацької діяльності
Наукова діяльність за освітньою компонентою	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=hrNA_GwAAAAJ&hl=ru Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4972-4515 Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218556892

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосередини з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 111. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти необхідний рівень знань умінь для розробки та прийняття рішень щодо

найбільш ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів в сфері пожежної та техногенної безпеки.

Основні завдання вивчення дисципліни: оволодіння методами техніко-економічного аналізу при обґрунтуванні організаційно-технічних заходів пожежної та техногенної безпеки; організації фінансового та матеріального забезпечення органів (підрозділів) ДСНС для реалізації їх основних функцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- методології проведення техніко-економічного аналізу;
- методів оцінки економічної ефективності організаційно-технічних заходів щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки;
- основних напрямків економічної політики держави та особливості її реалізації в органах та підрозділах ДСНС;
- законодавчих та нормативних актів, що регулюють фінансово-господарську діяльність та матеріально-технічне забезпечення органів і підрозділів ДСНС;
- методів планування фінансового та матеріально-технічного забезпечення підрозділів ДСНС;
- методики розрахунку вартості платних послуг;
- основних положень щодо створення, зберігання, поповнення, використання матеріальних резервів усіх рівнів для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та їх наслідків;

уміння:

- оцінювати економічну ефективність від впровадження організаційно-технічних заходів необхідних для запобігання та ліквідації небезпечних подій та надзвичайних ситуацій;
- обчислювати вартість платних послуг, що надаються органами (підрозділами) ДСНС;
- розробляти проекти кошторисів доходів та видатків на утримання органів та підрозділів ДСНС;
- проводити інвентаризацію матеріальних цінностей;
- знаходити резерви економії витрат фінансово-господарської діяльності підрозділів ДСНС;

комунікації:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації;
- збору, інтерпретації та застосування даних;

відповідальність та автономію:

- здатність самостійно виконувати завдання та відповідати за результати своєї діяльності;
- управління складною професійною діяльністю чи проектами;

- формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;
- здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	вибіркова
Рік підготовки	2023-2024
Семестр	3-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3,0
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	18
- практичні заняття (годин)	18
- семінарські заняття (годин)	4
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- самостійна робота (годин)	50
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційований залік, екзамен)	Диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Наявність освітнього ступеня бакалавра.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких дисциплінарних результатів навчання:

Дисциплінарні результати навчання	ДРН
Оцінювати економічну ефективність організаційно-технічних заходів, що забезпечують пожежну та техногенну безпеку	ДРН 1
Аргументувати та розробляти організаційно-технічні заходи, пов'язані зі здійсненням органами місцевого	ДРН 2

самоврядування повноважень у сфері цивільного захисту	
Обчислювати вартість платних послуг, що надаються органами (підрозділами) ДСНС	ДРН 3
Планувати доходи і витрати щодо функціонування органів та підрозділів ДСНС України	ДРН 4
Аналізувати стан матеріальних активів органів та підрозділів ДСНС України з подальшою розробкою заходів щодо їх оновлення	ДРН 5

- формування у здобувачів вищої освіти очікуваних компетентностей з дисципліни:

Очікувані компетентності з дисципліни	ОКД
Здатність до системного розуміння діяльності ДСНС в умовах ринкової економіки	ОКД 1
Здатність відповідально відноситися до різних видів ресурсів щодо запобігання та ліквідації небезпечної події та надзвичайної ситуації	ОКД 2
Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи	ОКД 3
Здатність до проведення техніко-економічного аналізу організаційно-технічних заходів, що забезпечують пожежну та техногенну безпеку	ОКД 4
Здатність до визначення фінансових та матеріальних ресурсів для ліквідації небезпечних подій та надзвичайних ситуацій	ОКД 5
Здатність до організації фінансово-господарської діяльності органів та підрозділів ДСНС України	ОКД 6

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1.1. Методологія та основні принципи проведення техніко-економічного аналізу

Економічна сутність та завдання техніко-економічного аналізу. Предмет, об'єкт, суб'єкти, зміст, рівні, завдання техніко-економічного аналізу. Види техніко-економічного аналізу. Характеристика та методологія аналізу основних техніко-економічних показників. Метод техніко-економічного аналізу та його характерні особливості. Інформаційна база та організація техніко-економічного аналізу.

Тема 1.2. Оцінка результативності та ефективності аналізу.

Поняття «ефект», «ефективність», «результативність», «ефективність діяльності». Види ефективності: абсолютна, порівняльна, соціальна. Критерії та показники оцінки ефективності.

Тема 1.3. Аналіз системи державних послуг у сфері цивільного захисту

Сутність категорій «послуга», «державна послуга», «публічна послуга». Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту. Платні послуги, що надаються підрозділами ДСНС. Методика формування вартості платних послуг. Надзвичайні ситуації як чинник впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту. Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту. Досвід побудови систем надання послуг з цивільного захисту в розвинених зарубіжних країнах. Адміністративні послуги, які надаються ДСНС. Інформаційна і технологічна картки адміністративної послуги. Стандарти надання адміністративних послуг, які надаються ДСНС.МК-1.

Тема 1.4. Оцінка збитків від наслідків надзвичайних ситуацій

Національне багатство країни, як головний об'єкт охорони ДСНС України. Поняття та сутність економічних втрат від надзвичайних ситуацій. Оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій. Основні методичні положення при визначенні розмірів збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, завданих здоров'ю людей та об'єктам національної економіки. Відшкодування матеріальних збитків та надання допомоги постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації. Міжнародний досвід оцінки соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій.МК-1.

МОДУЛЬ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 2.1. Аналіз капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення різних видів безпеки.

Призначення, структура та джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення техногенної та пожежної безпеки. Кошторисна вартість придбання нової техніки та обладнання. Кошторисна вартість монтажу обладнання та засобів безпеки. Порядок складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на пожежну безпеку об'єкта. Поняття та види експлуатаційних (поточних) витрат на протипожежний захист об'єкту. Порядок визначення витрат на капітальний та поточний ремонт техніки та будівель.

Тема 2.2 Оцінка економічної ефективності організаційно-технічних заходів на забезпечення пожежної та техногенної безпеки.

Економічна ефективність зниження ризику або попередження виникнення надзвичайних ситуацій. Пряма економічна ефективність. Основні методичні підходи до оцінки ефективності програмних заходів, які забезпечують пом'якшення (ліквідацію) наслідків надзвичайної ситуації. Показники економічної ефективності програмних заходів. Види розрахунків економічної ефективності зниження ризику або попередження виникнення надзвичайної ситуації.

Тема 2.3. Оцінка збитків від воєнних дій

Екологічні, економічні, соціальні наслідки від воєнних дій. Визначення шкоди та обсягів збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна під час воєнних дій. Визначення розміру реальних збитків. Визначення розміру упущеної вигоди. Визначення розміру потреб у відновлення будь-якого пошкодженого майна.

Тема 2.4. Фінансування забезпечення заходів у сфері цивільного захисту

Визначення на основі прогнозних даних обсягу потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах. Фінансування заходів у сфері цивільного захисту. Фінансове забезпечення медико-психологічної реабілітації. Фінансове забезпечення робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та небезпечних подій. Особливості фінансування проведення піротехнічних робіт та протимінної діяльності.

Тема 2.5. Матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері цивільного захисту.

Стан матеріально-технічного забезпечення підрозділів ДСНС. Суб'єкти господарювання ДСНС. Матеріальні активи ДСНС. Поняття та структура системи матеріально-технічного забезпечення органів управління та сил цивільного захисту. Створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Матеріально-технічне забезпечення програми протимінної діяльності. МК-2. Диференційований залік.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти: очна (денна)					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
3- й семестр						
Модуль 1. Теоретичні основи техніко-економічного аналізу						
Тема 1.1 Методологія та основні принципи проведення техніко-економічного аналізу	10	2	2	–	6	–
Тема 1.2 Оцінка результативності	10	2	2	–	6	–

та ефективності аналізу						
Тема 1.3 Аналіз системи державних послуг у сфері цивільного захисту цивільного захисту	9	2	2	–	5	–
Тема 1.4 Оцінка збитків від наслідків надзвичайних ситуацій	12	2	2	–	6	2
Разом за модулем 1:	41	8	8	–	23	2
Модуль 2. Оцінка ефективності заходів у сфері професійної діяльності						
Тема 2.1 Аналіз капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення різних видів безпеки	10	2	2	–	6	–
Тема 2.2 Оцінка економічної ефективності організаційно-технічних заходів на забезпечення пожежної та техногенної безпеки	9	2	2	–	5	–
Тема 2.3 Оцінка збитків від воєнних дій	9	2	2	–	5	–
Тема 2.4 Фінансування забезпечення заходів у сфері цивільного захисту	9	2	2	–	5	–
Тема 2.5 Матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері	12	2	2	–	6	2

цивільного захисту						
Разом за модулем 2	49	10	10	–	27	2
Разом	90	18	18	–	50	4

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Очна (денна) форма навчання
1.	Методи визначення техніко-економічного аналізу	2
2.	Основні засади матеріально-технічного забезпечення заходів у сфері цивільного захисту	2
Разом		4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Види корисних результатів заходів щодо забезпечення техногенної та пожежної безпеки	2
2.	Розрахунок вартості платних послуг, що надаються органами та підрозділами ДСНС	2
3.	Розрахунок збитків від наслідків надзвичайних ситуацій	2
4.	Розрахунок капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення пожежної та техногенної безпеки	2
5.	Розрахунок економічної ефективності інженерно-технічних рішень	2
6.	Розрахунок витрат на забезпечення заходів у сфері цивільного захисту	2
7.	Алгоритм складання кошторису пожежно-рятувального підрозділу	2
Разом		14

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поняття й загальні методологічні принципи організації техніко-економічного аналізу.
2. Інформаційна база техніко-економічного аналізу.

3. Роль цивільного захисту при створенні й збереженні національного багатства країни.
4. Роль цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки держави.
5. Організаційно-правові проблеми підвищення ефективності матеріально-технічного забезпечення цивільного захисту в Україні.
6. Проблеми фінансового забезпечення діяльності підрозділів ДСНС.
7. Аналіз методів економічної оцінки ефективності управлінського рішення.
8. Поняття й загальні методологічні принципи організації техніко-економічного аналізу.
9. Інформаційна база техніко-економічного аналізу.
10. Роль цивільного захисту при створенні й збереженні національного багатства країни.
11. Роль цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки держави.
12. Організаційно-правові проблеми підвищення ефективності матеріально-технічного забезпечення цивільного захисту в Україні.
13. Теоретико-правові засади бюджетного контролю за використанням коштів у сфері цивільного захисту.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, обговорення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація, показ); практичні методи навчання (практична робота);
- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний, традуктивний;
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою; навчання з використанням технічних ресурсів (відкрита освіта через соціальні мережі та вебресурси); інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички - softskills;
 - науково-дослідна робота;
 - самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів

навчання є: усні відповіді на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, контрольні роботи; реферати, есе; презентації та виступи на наукових заходах; диференційований залік.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами:

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання:

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та практичному заняттях та за результатами виконання самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання практичних завдань.

Кожен здобувач вищої освіти повинен мати опорний конспект лекцій (ОКЛ) на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені.

Для здобувачів очної (денної) форми навчання контроль самостійної роботи проводиться: з лекційного матеріалу - шляхом перевірки конспектів, виступу на семінарських заняттях; з практичних занять - шляхом перевірки виконаних завдань; з індивідуальних занять – шляхом перевірки реферату за обраною темою.

У процесі вивчення дисципліни проводиться проміжний модульний контроль: здобувачі вищої освіти виконують дві модульні контрольні роботи. Модульна контрольна робота здійснюється через виконання аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного

(семінарського) заняття в межах окремого залікового модуля для здобувачів очної (денної) форми навчання. Підсумкова оцінка за вивчений модуль визначається як сума поточних балів за всіма видами занять і виконаною модульною контрольною роботою.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі диференційованого заліку.

Підсумкова семестрова оцінка визначається за результатами всіх отриманих оцінок за всіма видами контролю.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі вищої освіти, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни:

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	–	–
	практичні заняття	3	5	15
	семінарські заняття	1	7,5	7,5
	Модульна контрольна робота	1	25	25
Разом за модуль 1				47,5
Модуль 2	лекції	5	–	–
	практичні заняття	4	5	20
	семінарські заняття	1	7,5	7,5
	Модульна контрольна робота	1	25	25
Разом за модуль 2				52,5
Разом за поточний контроль				100
II. Індивідуальна самостійна робота (є не обов'язковою)				12
III. Підсумковий контроль (диференційований залік)				-
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та

практичному заняттях. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 7,5 балів):

7,5 бали – питання розкриті в повному обсязі, відповідь вірна; обґрунтовано та аргументовано вільно викладає матеріал під час усного опитування, письмових відповідей; правильно вирішив усі тестові завдання;

6,1-7,4 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом; обґрунтовано його викладає під час усного опитування, письмових відповідей, але при викладанні деяких питань допускаються несуттєві неточності та не достатньо наведеної аргументації; вирішено до 95% тестового матеріалу;

5,1-6,0 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом; під час усних та письмових відповідей питання розкриті, але обґрунтування та аргументації відповіді недостатні; вирішено до 65% тестового матеріалу;

2,6-5,0 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; поверхово та фрагментарно викладає його під час усних та письмових відповідей; вирішено до 45% тестового матеріалу;

1-2,5 бал – частково володіє навчальним матеріалом; не в змозі викласти зміст більшості питань під час усного опитування, письмових відповідей; вирішено до 25% тестового завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти під час усного опитування, письмових відповідей; не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення до оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті:

Доповнення виступу:

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст, зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень теми заняття.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Запитання до доповідачів:

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують здобувачі вищої освіти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми,

що розглядається.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів - практичне завдання виконано в повному обсязі, відповідь вірна, здійснений аналіз, сформульовані висновки, використовуються професійні терміни;

4 бали - практичне завдання виконано на 90%, відповідь вірна, здійснений аналіз, сформульовані висновки, використовуються професійні терміни; при розв'язанні практичних завдань допущені окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – практичне завдання виконано на 70%; не здійснений аналіз, висновки не сформульовані; при розв'язанні практичних завдань допущені істотні та значні неточності та помилки;

2 бали – практичне завдання виконано на 40%; не здійснений аналіз, висновки не сформульовані; при розв'язанні практичних завдань допущені істотні та значні неточності та помилки;

1 бал - володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнання явищ; практичне завдання виконано на 25%; при розв'язанні практичних завдань допущені істотні помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; не розуміє змісту практичного завдання.

Модульна контрольна робота є формою проміжного контролю. Модульна контрольна робота здійснюється через виконання аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного (семінарського) заняття в межах окремого залікового модуля для здобувачів очної (денної) форми навчання.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з одного практичного завдання та двох теоретичних питань.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів):

25 балів – вірно розв'язана задача з дотриманням всіх вимог до виконання; глибоко і всебічно розкрито теоретичне питання;

19-24 балів – вірно розв'язана задача, але допущені несуттєві неточності та незначні помилки; розкрито теоретичне питання, але не вистачає достатньої аргументації;

13-18 балів – неповністю розв'язана задача; допущені неточності та помилки; недостатньо обґрунтовано та аргументовано розкрито теоретичне питання;

7-12 бали – неповністю розв'язана задача, допущені неточності та помилки; недостатньо обґрунтовано та аргументовано розкрито теоретичне питання, допущені суттєві помилки та неточності;

1-6 – неповністю розв’язана задача, допущені значні граматичні чи стилістичні помилки та практично не розкрито теоретичні питання;
0 балів – не володіє навчальним матеріалом; завдання не виконане.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю № 1:

1. Техніко-економічний аналіз як важлива функція управління.
2. Предмет, завдання та об’єкти техніко-економічного аналізу.
3. Методи техніко-економічного аналізу.
4. Мета, завдання та інформаційне забезпечення аналізу.
5. Аналіз наявності та використання основних засобів.
6. Аналіз наявності та використання матеріальних ресурсів.
7. Аналіз операційних витрат.
8. Основні положення формування вартості платних послуг.
9. Вимоги до бази (еталону) для зіставлення варіантів засобів різних видів безпеки.
10. Основні та додаткові показники в розрахунках економічної ефективності капітальних вкладень.
11. Додаткові критерії до відбору економічно доцільного варіанту захисту об’єкту.
12. Поняття «ефект» та «ефективність». Поняття абсолютної та порівняльної ефективності.
13. Поняття та сутність економічної ефективності капітальних вкладень на безпеку об’єкту.
14. Критерії та порядок вибору оптимального варіанту забезпечення безпеки об’єкту.
15. Організаційне забезпечення надання платних послуг у сфері цивільного захисту.
16. Сутність категорій «послуга», «державна послуга».
17. Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту.
18. Адміністративні послуги, які надаються ДСНС.
19. Інформаційна і технологічна картки адміністративної послуги.
20. Стандарти надання адміністративних послуг, які надаються ДСНС.
21. Платні послуги, що надаються підрозділами ДСНС.
22. Методика формування вартості платних послуг. Податкові пільги при розрахунку платних послуг.
23. Матеріально-технічне забезпечення надання державних послуг у сфері цивільного захисту.
24. Оцінка збитків від наслідків надзвичайної ситуації.
25. Методи оцінки збитків від надзвичайних ситуацій.
26. Матеріальні втрати від пожежі.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю №2

1. Призначення, структура та джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення техногенної та пожежної безпеки.

2. Кошторисна вартість придбання нової техніки та обладнання.
3. Порядок складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на пожежну та техногенну безпеку об'єкта.
4. Поняття та види експлуатаційних (поточних) витрат на протипожежний захист об'єкту.
5. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: на утримання та експлуатацію пожежної та аварійно-рятувальної техніки.
6. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: на утримання та експлуатацію систем пожежної автоматики.
7. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: витрати, пов'язані з об'ємно-планувальними та конструктивними рішеннями протипожежного захисту будівель та споруд.
8. Аналіз складу, структури руху, технічного стану основних засобів.
9. Види матеріальних об'єктів.
10. Види вартісної оцінки матеріальних об'єктів.
11. Нематеріальні ресурси та активи підприємства.
12. Економічна сутність зносу та амортизації основних фондів.
13. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.
14. Оцінка матеріальних активів бюджетних установ та організацій.
15. Порядок визначення витрат на капітальний та поточний ремонт техніки та будівель.
16. Види корисних результатів щодо забезпечення техногенної та пожежної безпеки: цільовий (соціальний, екологічний) та економічний.
17. Методи оцінки економічної ефективності систем пожежної безпеки.
18. Порівняльний аналіз ефективності варіантів протипожежного та техногенного захисту об'єкту.
19. Сутність та величина нормативного коефіцієнту економічної ефективності капітальних вкладень.
20. Метод визначення ймовірної площі пожежі.
21. Порядок та основні етапи соціально-економічної оцінки інженерно-технічних рішень в області забезпечення пожежної та техногенної безпеки.
22. Методика розрахунків економічної ефективності нової техніки.
23. Сутність і специфіка бюджету як основного фінансового плану держави.
24. Бюджетний процес і його учасники.
25. Структура фінансових органів системи ДСНС, їх задача і функції.
26. Особливості кошторисного фінансування органів (підрозділів) ДСНС.
27. Джерела формування і напрями використання коштів бюджетних установ.
28. Фінансування заходів у сфері цивільного захисту.
29. Фінансове забезпечення медико-психологічної реабілітації.
30. Поняття державного резерву, його склад, призначення.

31. Характеристика видів матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.
32. Основні засади створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.
33. Система оплати праці ДСНС.
34. Структура грошового забезпечення особового складу органів та підрозділів ДСНС.
35. Основні види соціального захисту особового складу органів (підрозділів) ДСНС.
36. Кошторис бюджетної організації, його форма та зміст.
37. Видатки на утримання органів (підрозділів) ДСНС.
38. Основні положення організації фінансового та матеріально-технічного забезпечення МПО.
39. Основні положення організації фінансового та матеріально-технічного забезпечення ДПО.
40. Суб'єкти господарювання ДСНС. Матеріальні активи ДСНС.
41. Створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
42. Поняття та структура системи матеріально-технічного забезпечення органів управління та сил цивільного захисту.
43. Організація обліку майна в органах (підрозділах) цивільного захисту.
44. Основні правові та економічні положення закупівель товарів, робіт та послуг.

Індивідуальна самостійна робота (є не обов'язковою) є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи (є не обов'язковою).

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 12 балів):

- 12 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
- 10-11 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;
- 8-9 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
- 6-7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
- 4-5 бали – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
- 3 бали – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від

загального обсягу;

2 бали – виконана частина роботи складає від 10% до 49% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Кожен здобувач вищої освіти повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності.

2. Кожен здобувач вищої освіти повинен мати опорний конспект лекцій та вести в ньому записи власноруч. Під час самостійної роботи проводити записи опрацьованого матеріалу за темою лекції, практичного (семінарського) заняття.

3. Попередня підготовка до практичних (семінарських) занять повинна проводитися за рекомендованою літературою.

4. Практичні завдання повинні бути виконані вчасно та якісно.

5. Доступ до НМКД забезпечується платформою Університету (<https://nuczu.edu.ua>) та електронною системою управління навчанням Moodle (<http://moodle.nuczu.edu.ua/>).

6. На останньому тижні викладання навчальної дисципліни в семестрі науково-педагогічний працівник має оголосити здобувачам вищої освіти отримані бальні оцінки з дисципліни під час практичних, семінарських, занять у присутності всієї навчальної групи.

7. Здобувач вищої освіти, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

8. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного та /або проміжного контролю, має право на відпрацювання їх у двотижневий термін після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії.

9. Здобувач вищої освіти допускається до складання підсумкового (семестрового) контролю, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни в семестрі та набрав за них необхідну кількість балів.

10. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів,

одержаних за поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий) контроль.

11. Якщо здобувач вищої освіти був не допущений до підсумкового (семестрового) контролю, він повинен до встановленого терміну повторного оцінювання набрати необхідну кількість балів з поточного та/або проміжного (модульного) контролю, виконуючи додаткові види робіт або перескладаючи модульну контрольну роботу.

12. Здобувачу вищої освіти, який не склав під час підсумкового (семестрового) контролю керівником факультету дозволяється повторне складання цього виду контролю за окремим графіком на термін до двох тижнів від початку наступного осіннього семестру (при умові не складання не більше двох видів підсумкового (семестрового) контролю).

13. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

14. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

15. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

16. У разі, якщо здобувач вищої освіти не погоджується з оцінкою, яку отримав під час підсумкового контролю, він має право в день оголошення результатів звернутися до деканату факультету з відповідною апеляційною заявою.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні законодавчі та нормативно-правові акти:

1. Бюджетний кодекс України від 8. 07 2010р. N 2456-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> .
2. Кодекс законів про працю : Закон, Кодекс від 10 грудня 1971 № 322 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322> .
3. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 № 5403-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
4. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>
5. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 20 липня 2009 №389 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0767-09#Text>

6. Податковий кодекс від 2.12. 2010. N 2755-VI із змінами. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

7. Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. №326 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text>

8. Про адміністративні послуги: Закон України від 30.01.2013 №5203. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>

9. Про затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг, які надаються Державною службою України з надзвичайних ситуацій: Наказ ДСНС від 13.04.2017 №217. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://mvs.gov.ua/uk/documents/normativno-pravovi-akti/nakaz-mvs-ukrayini-vid-27092016-976-pro-zatverdzennya-tipovix-informaciinix-kartok-administrativnix-poslug-yaki-nadayutsya-teritorialnimi-organami-z-nadannya-servisnix-poslug-mvs>

10. Про затвердження Методики формування вартості платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства надзвичайних ситуацій України: Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство фінансів України від 03.01.2012 № 1/2/1 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0045-12#Text>

11. Про затвердження Методики формування вартості платних послуг, що можуть надаватися підрозділами Державної інспекції техногенної безпеки України: Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство фінансів України від 01.06.2012 № 867/661/658 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0983-12>

12. Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації : Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 05.10.2022 №414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1308-22#Text>

13. Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. №175. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/175-2002-п>

14. Про затвердження Методики розрахунку неорганізованих викидів забруднюючих речовин або суміші таких речовин в атмосферне повітря внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій та/або під час дії воєнного стану та визначення розмірів завданої шкоди : Наказ Міністерства захисту довкілля та

природних ресурсів України від 13.04.2022 №175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-22#Text>

15. Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. №175. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/175-2002-п>.

16. Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2018 р. № 658 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18>

17. Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету; Постанова КМУ від 29 березня 2002 р. №415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2002> .

18. Про затвердження Порядку створення і використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. N 775. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/775-2015> .

19. Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 року № 2030. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2030-2003-п> .

20. Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 р. №368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004> .

21. Про заходи щодо вдосконалення організації та проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2012 р. №1037. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1037-2012-п> .

Основна література:

1. Економічний аналіз. Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В. Федорович /– Тернопіль: Видавництво АСТОН, 2010 р. – С.624 URL: <https://cutt.ly/YRDD0Ex>

2. Конспект лекцій з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності». Для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», 263 «Цивільна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 57 с.

3. Методичні вказівки до виконання модульних контрольних робіт з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності» для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», 263 «Цивільна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 47 с.

4. Оцінка ефективності організаційно-технічних заходів / Афанасьєв М.В., Телишевська Л.І., Рудика В.І. /: навчальний посібник. – Х.: Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2003-288с.

5. Практикум з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності». Для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», 263 «Цивільна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 37 с.

6. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. 6.В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю. Є. Петруні. – [4-те вид.,переробл. і доп.]. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів,2020. –276 с. <http://212.1.86.13/jspui/bitstream/123456789/4070/202020.pdf>

Допоміжна література:

1. Надзвичайні ситуації як чинник впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту / Н. Григоренко // Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2018. – Вип.1 (8) – 542 с. – (Серія " Державне управління"). – С. 389–398. URL: <https://cutt.ly/oRDFWx1>

2. Організація ефективного менеджменту в області захисних споруд цивільного захисту / Н.В. Григоренко, Д.Ю. Полковниченко/ Міжнародна науково-практична конференція «Problems of Emergency Situations», 20 травня 2020 р. – НУЦЗУ. URL: <https://cutt.ly/3RDFTH3>

3. Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту / Н.В. Григоренко. III Міжнародна наукова конференція "Безпека держав центрально-східної Європи в контексті екологічних загроз" 25-26 травня 2017 р. м. Слупськ, Поморська академія, Інститут національної безпеки, с. 233-238, с. 329. URL: <https://cutt.ly/uRDFLra>

4. Соціально-економічний захист населення під час надзвичайних ситуацій / Н. Григоренко // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид. ХарPI НАДУ «Магістр», 2014. – № 3 (46). – С. 244–250. URL: <https://cutt.ly/bRDF2nB>

Інформаційні ресурси:

1. <https://www.dsns.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій

2. <https://books.nuczu.edu.ua> – офіційний сайт бібліотеки НУЦЗ України

3. <https://zakon.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України

4. <https://korolenko.kharkov.com/> - офіційний сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка

5. <https://nbuv.gov.ua> - офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

6. <https://nuczu.edu.ua> – офіційний сайт НУЦЗ України

Розробник:
доцент кафедри
управління та організації діяльності
у сфері цивільного захисту,
кандидат наук з державного управління

Наталія ГРИГОРЕНКО